

Rapport

EMANCIPATIE EN DIVERSITEIT IN GORINCHEM

Gemeente Gorinchem

Oktober 2017

COLOFON

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2017/199

Datum

Oktober 2017

Opdrachtgever

Gemeente Gorinchem

Auteur(s)

Joran Laméris, MSc
Davinia Wilson

Bestellingen

Exemplaren zijn verkrijgbaar bij de opdrachtgever.

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding onderzoek.....	5
1.2 Onderzoeksaanpak	5
2. Samenleven met verschillende bevolkingsgroepen.....	7
2.1 Ervaren spanningen tussen bevolkingsgroepen	7
2.2 Onprettig gevoel bij bevolkingsgroepen.....	7
2.3 Positieve associatie bij bevolkingsgroepen	8
2.4 Vluchtelingen en media	9
3. Discriminatie	11
3.1 Redenen van discriminatie.....	11
3.2 Locatie van discriminatie	13
3.3 Melden van discriminatie	14
4. Diversiteit in Gorinchem	17
4.1 Omgang met elkaar.....	17
4.2 Rol van de gemeente op het gebied van diversiteit	20
Bijlage 1. Achtergrondkenmerken respondenten	23
Bijlage 2. Vragenlijst.....	25

1

HOOFDSTUK

Inleiding

1. Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

De gemeente Gorinchem wil graag dat iedereen mee kan doen en zich thuis voelt in de stad. Daarnaast wil de gemeente discriminatie en uitsluiting op welke grond dan ook tegengaan en ervoor zorgen dat iedereen zich gesteund weet. Om deze reden heeft de gemeenteraad van Gorinchem aan het college van B en W opdracht gegeven om beleid op te stellen voor emancipatie en diversiteit. Met het emancipatie- en diversiteitsbeleid wil de gemeente zorgen dat iedereen mee kan doen en zich thuis voelt in de stad.

1.2 Onderzoeksaanpak

Om invulling te geven aan dit gewenste beleid heeft I&O Research in opdracht van de gemeente een onderzoek naar emancipatie en diversiteit in Gorinchem uitgevoerd onder de inwoners van de stad.

Methode

Uit de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Gorinchem is een aselechte steekproef getrokken onder de inwoners van 18 jaar en ouder. De 2.000 geselecteerde personen ontvingen in september 2017 een uitnodigingsbrief voor het onderzoek. In deze brief stond een unieke, persoonlijke inlogcode en een link naar de online vragenlijst. Indien gewenst kon de vragenlijst ook op papier worden aangevraagd. Om de respons te verhogen werd twee weken later een herinnering verstuurd aan benaderde inwoners van wie niet bekend was dat zij hadden gereageerd. Naast de steekproef uit de BRP is ook het Digipanel van de gemeente Gorinchem benaderd en uitgenodigd om aan het onderzoek deel te nemen. Het Digipanel is het digitale burgerpanel van de gemeente, dat in 2014 is samengesteld en regelmatig wordt geraadpleegd over thema's die in de gemeente spelen. Het Digipanel bestaat momenteel uit 466 inwoners. Om alle inwoners van Gorinchem de kans te geven om aan het onderzoek deel te nemen, is een link naar de online vragenlijst geplaatst op de gemeentelijke website en Facebookpagina.

Respons

In totaal zijn 2.466 bewoners benaderd voor het onderzoek. Hiervan hebben 504 Gorcummers de vragenlijst ingevuld: 272 via de uitnodigingsbrief en 225 als lid van het Digipanel. Het responspercentage komt daarmee uit op 20 procent. Daarnaast vulden 70 inwoners de vragenlijst in via de open link. In totaal namen 574 inwoners deel aan het onderzoek. Tijdens de analyse zijn de resultaten van de groep die via de open link hebben deelgenomen vergeleken met de resultaten van de respondenten die via de uitnodigingsbrief hebben meegedaan en met de resultaten van het Digipanel. Omdat de resultaten van de respondenten via de open link de uitkomsten van de totale onderzoekspopulatie niet vertekenen is deze groep meegenomen in de totaalanalyse en niet apart geanalyseerd.

Op de data is een weging toegepast naar leeftijd en geslacht. Dit betekent dat de verhoudingen naar leeftijd en geslacht zijn teruggebracht naar de werkelijk bestaande verhoudingen in Gorinchem. Onder- en bovengemiddelde groepen worden dus opgehoogd en verlaagd. Op deze manier zijn de resultaten representatief voor de gehele gemeente Gorinchem. Indien de percentages niet optellen tot 100 procent, is dit het gevolg van afrondingsverschillen.

2

HOOFDSTUK

Samenleven met verschillende bevolkingsgroepen

2. Samenleven met verschillende bevolkingsgroepen

2.1 Ervaren spanningen tussen bevolkingsgroepen

Een kwart van de Gorcummers geeft aan spanningen te ervaren tussen verschillende bevolkingsgroepen in de gemeente Gorinchem. Het vaakst wordt de spanning tussen inwoners met een Nederlandse achtergrond en inwoners met een migratieachtergrond – met name Marokkanen en Turken – genoemd. Zowel mensen die zelf een Nederlandse achtergrond hebben als enkele mensen die een migratieachtergrond hebben geven aan spanningen tussen deze twee groepen te ervaren. Daarnaast geven enkele Gorcummers aan spanningen te ervaren tussen inwoners van verschillende wijken, tussen arme en rijke inwoners, en tussen inwoners van verschillende leeftijdsgroepen.

Figuur 2.1

Ervaart spanningen tussen verschillende bevolkingsgroepen

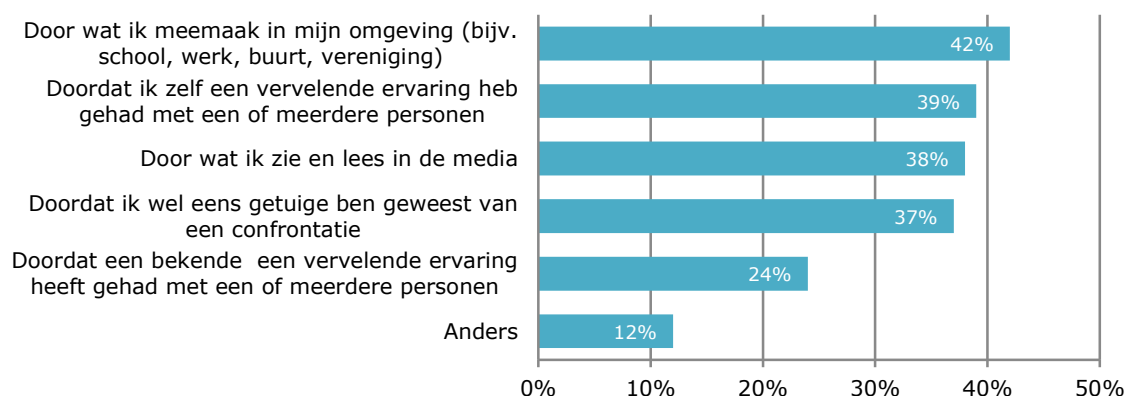

2.2 Onprettig gevoel bij bevolkingsgroepen

Twee op de vijf inwoners van Gorinchem geeft aan zich weleens onprettig te voelen bij bepaalde groepen (41%). Inwoners met een migratieachtergrond – wederom met name Marokkanen en Turken – worden het vaakst genoemd als bevolkingsgroep waarbij Gorcummers zich onprettig voelen. Zowel mensen die zelf een Nederlandse achtergrond hebben als ook enkele inwoners met een migratieachtergrond geven aan zich onprettig te voelen bij Marokkanen en Turken. Enkele Gorcummers noemen daarnaast ook hangjongeren, asociale buurtbewoners, groepen die zich racistisch uiten en streng gelovige christenen als groepen waarbij ze zich onprettig voelen. Vier redenen voor het onprettige gevoel worden ongeveer even vaak genoemd: door wat zij hebben meegemaakt in hun omgeving (42%), door wat zijzelf hebben meegemaakt (39%), door wat zij lezen en zien in de media (38%), en doordat zij getuige zijn geweest van een confrontatie (37%).

Figuur 2.2

Waarom voelt u zich wel eens onprettig bij bepaalde groepen? *Meerdere antwoorden mogelijk.* (41%, n=237)

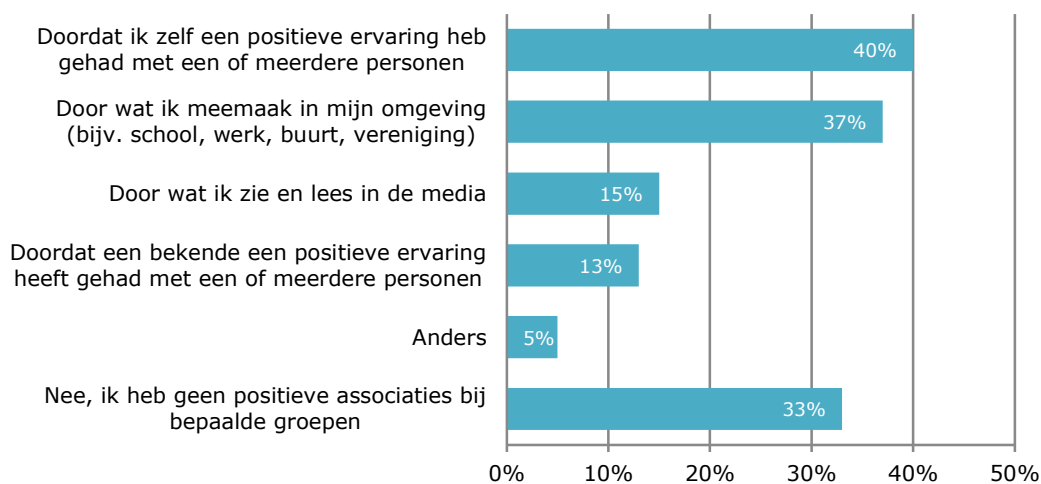
De inwoners die zelf een andere reden noemen voor het onprettige gevoel dat zij ervaren, geven onder andere aan dat dit gevoel voortkomt uit het gedrag en de houding van bepaalde groepen en een mentaliteits- of cultuurverschil tussen henzelf en bepaalde groepen.

2.3 Positieve associatie bij bevolkingsgroepen

Twee derde van de Gorcummers geeft aan een positieve associatie te hebben bij bepaalde groepen. De belangrijkste redenen voor deze positieve associatie zijn: dat zijzelf positieve ervaringen hebben opgedaan met één of meerdere personen (40%) en dat zij positieve ervaringen hebben opgedaan in hun omgeving (37%). 35-minners en hoogopgeleiden geven vaker aan dat zij positieve associaties hebben bij bepaalde groepen door wat zij hebben meegemaakt in hun omgeving. Inwoners uit de wijk Gorinchem-Oost geven daarentegen significant vaker aan dat zij geen positieve associaties hebben bij bepaalde groepen.

Figuur 2.3

Waarom heeft u positieve associaties bij bepaalde groepen? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

De inwoners die zelf een andere reden noemen voor de positieve associaties die zij hebben, geven onder andere aan dat iedereen gelijk is en dat zij liever spreken over individuen dan over bevolkingsgroepen.

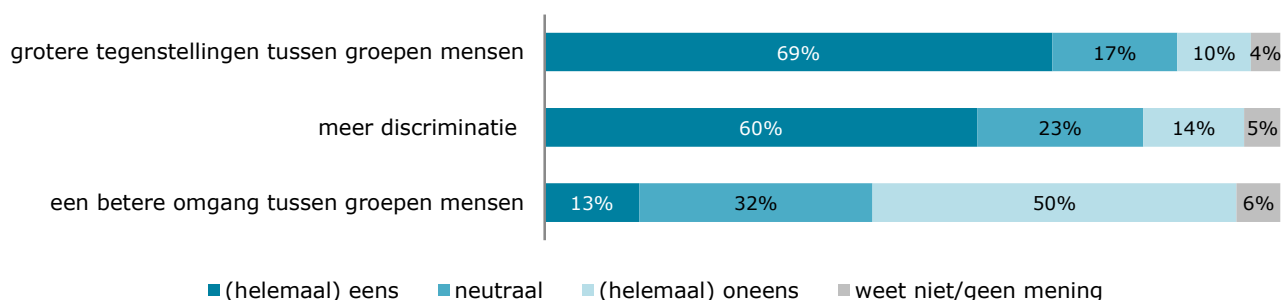

2.4 Vluchtelingen en media

Een ruime meerderheid van de Gorcummers geeft aan dat de discussies over vluchtelingen in de media, de politiek en op straat het samenleven met verschillende bevolkingsgroepen bemoeilijkt. De verhoogde aandacht voor vluchtelingen heeft als gevolg dat tegenstellingen tussen bevolkingsgroepen groter worden (69%), dat er meer gediscrimineerd wordt (60%) en dat de omgang tussen groepen niet beter wordt (50%). Inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond (71%) geven significant vaker dan inwoners met een Nederlandse achtergrond (58%) aan dat de discussies over vluchtelingen in de media, de politiek en op straat leiden tot meer discriminatie.

Figuur 2.4

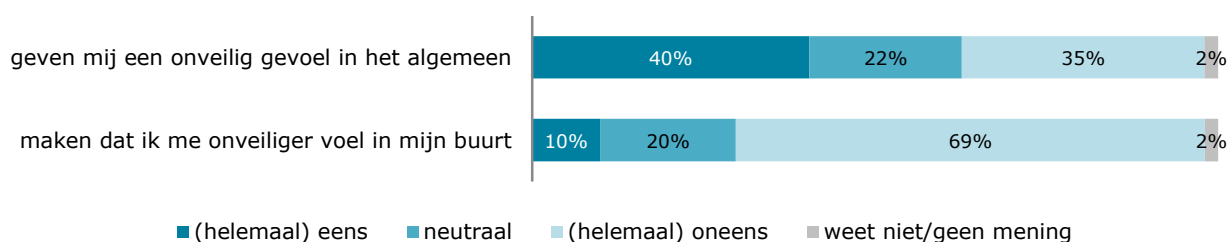
De discussies over vluchtelingen in media, politiek en op straat leiden tot:

Twee op de vijf inwoners van Gorinchem geven aan dat nieuwsberichtgeving over oorlog en geweld hen een onveilig gevoel in het algemeen geeft. Deze nieuwsberichtgeving heeft een beperkte invloed op de mate waarin mensen zich onveilig voelen in hun eigen buurt. Slechts tien procent van de Gorcummers geeft aan zich onveilig te voelen in hun eigen buurt als gevolg van nieuwsberichten over oorlog en geweld. Laagopgeleiden geven significant vaker aan dat zij een onveilig gevoel in het algemeen krijgen van nieuwsberichten over oorlog en geweld (52%). 35-minners geven daarentegen significant vaker aan dat zij *geen* onveilig gevoel in het algemeen krijgen van nieuwsberichten over oorlog en geweld (51%).

Figuur 2.5

De nieuwsberichten over oorlog en geweld...

3

HOOFDSTUK

Discriminatie

3. Discriminatie

3.1 Redenen van discriminatie

Het merendeel van de Gorcummers (79%) geeft aan dat zij zich niet gediscrimineerd hebben gevoeld in de afgelopen twaalf maanden, twintig procent zegt wel gediscrimineerd te zijn. Onder de inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond en met een niet-heteroseksuele voorkeur is het aandeel dat aangeeft gediscrimineerd te worden significant hoger dan onder de inwoners met een Nederlandse achtergrond en een heteroseksuele voorkeur.

Tabel 3.1

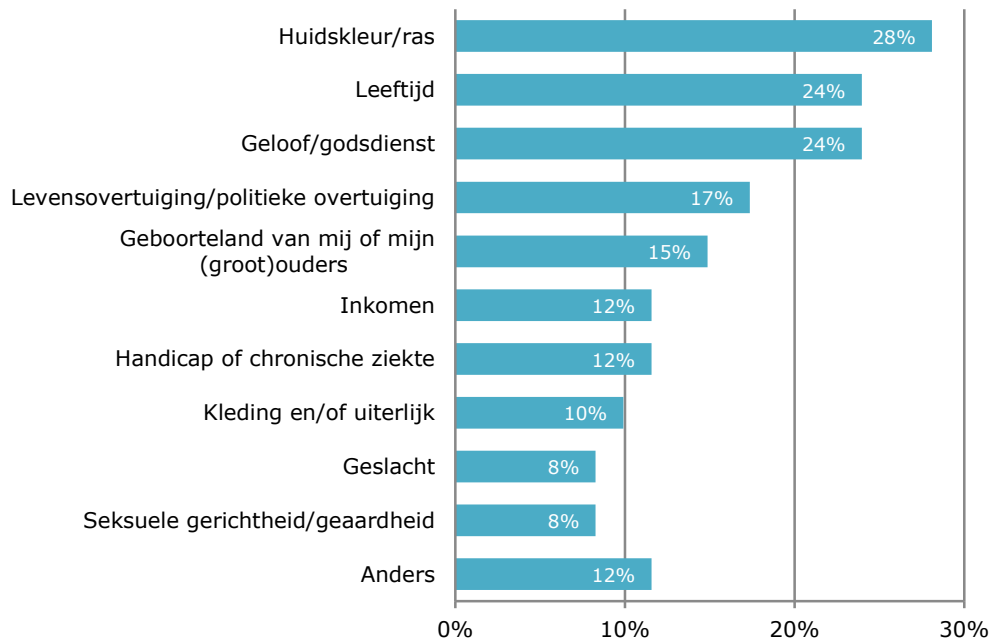
Discriminatie in afgelopen twaalf maanden, naar kenmerken respondent

		% GEDISCRIMINEERD	AANTAL KEREN
Geaardheid	Hetero	19%	7
	Niet-hetero	36%	6
Afkomst	Autochtoon	18%	8
	Niet-westerse allochtoon	43%	8
	Westerse allochtoon	27%	5
Leeftijd	18-34 jaar	28%	5
	35-49 jaar	18%	11
	50-64 jaar	22%	7
	65 jaar en ouder	15%	4
Geslacht	vrouw	19%	6
	man	23%	7
opleidingsniveau	laag	18%	9
	midden	20%	5
	hoog	21%	8
TOTAAL		21%	7

Door de groep inwoners die zich gediscrimineerd hebben gevoeld worden de volgende redenen van discriminatie het vaakst genoemd: huidskleur/ras (28%), leeftijd (24%) en geloof/ godsdienst (24%). Inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond geven significant vaker aan dat zij werden gediscrimineerd om hun geloof/godsdienst, huidskleur/ras, levensovertuiging/politieke overtuiging en/of om het geboorteland van henzelf of hun (groot)ouders.

Figuur 3.1

Om welke redenen bent u in de afgelopen twaalf maanden gediscrimineerd? *Meerdere antwoorden mogelijk.* (n=121, 21%)

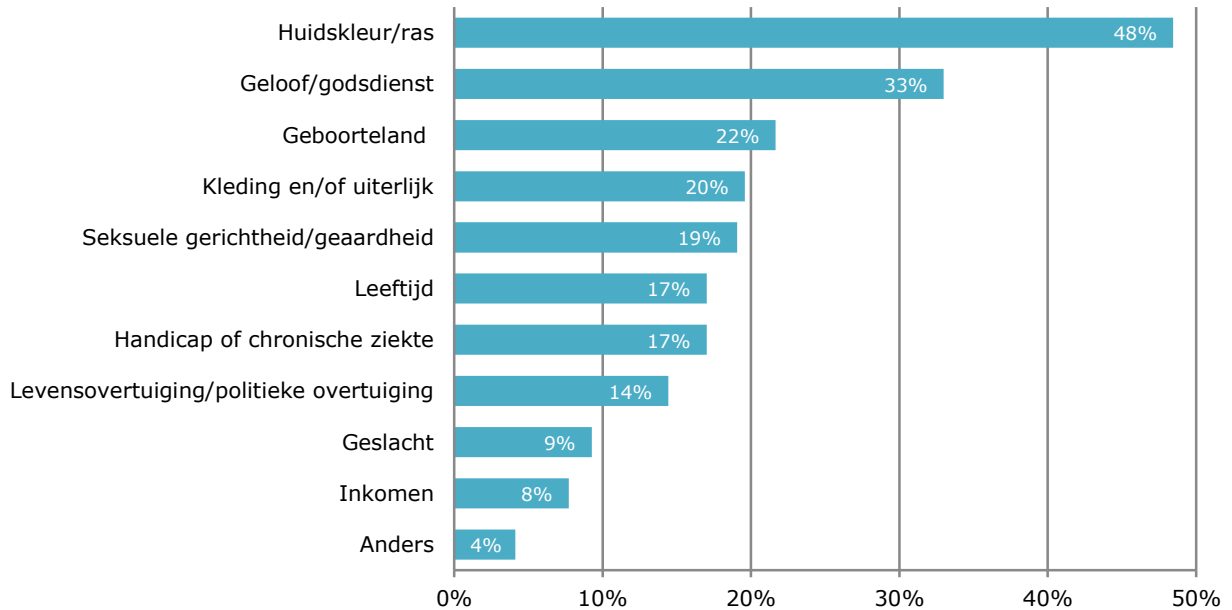

De inwoners die aangeven om een andere reden te zijn gediscrimineerd, noemen onder andere opleiding en het niet geboren zijn in Gorinchem als reden van discriminatie .

Behalve naar persoonlijke ervaringen met discriminatie, is er ook gevraagd naar ervaringen met discriminatie in de omgeving. Twee derde van de Gorcummers geeft aan nooit meegemaakt of gemerkt te hebben dat iemand in hun omgeving gediscrimineerd werd (66%). Onder de groep inwoners die wel hebben meegemaakt of hebben gemerkt dat iemand in hun omgeving gediscrimineerd werd (34%) wordt huidskleur/ras (48%), geloof/godsdienst (33%) en het geboorteland van de persoon of diens (groot)ouders (22%) het vaakst genoemd als reden. Kleding en/of uiterlijk en seksuele gerichtheid worden ook vaak genoemd (respectievelijk 20% en 19%). 35-minners geven over het algemeen vaker aan dat iemand in hun omgeving gediscrimineerd werd. Inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond geven significant vaker aan dat iemand in hun omgeving werd gediscrimineerd om hun geloof/godsdienst, huidskleur/ras en om hun eigen geboorteland of dat van hun (groot)ouders. Inwoners met een niet-heteroseksuele voorkeur noemen significant vaker dat iemand in hun omgeving werd gediscrimineerd om zijn/haar geaardheid, een handicap of chronische ziekte, of om kleding en/of uiterlijk.

Figuur 3.2

Om welke redenen zijn mensen in uw omgeving in de afgelopen twaalf maanden gediscrimineerd? *Meerdere antwoorden mogelijk.* (n=194, 34%)

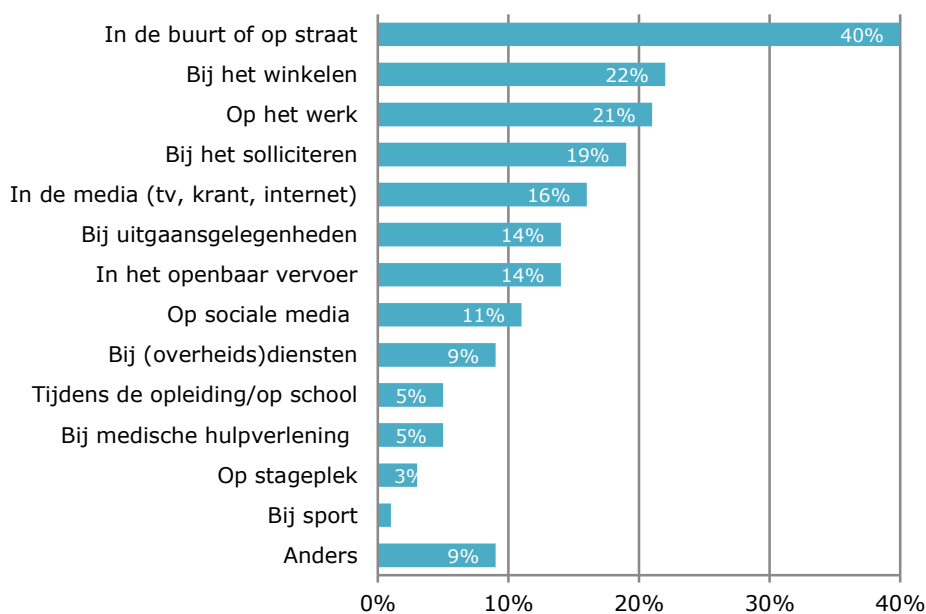

3.2 Locatie van discriminatie

Aan de respondenten, die hebben aangegeven zelf discriminatie te hebben ervaren, is er ook gevraagd op welke plek dit is voorgekomen. Twee vijfde geeft aan dat de (laatst) ervaren discriminatie plaatsvond in de buurt of op straat (40%). Ervaren discriminatie tijdens het winkelen, op het werk of tijdens het solliciteren wordt door ongeveer één op de vijf respondenten genoemd. De Gorcummers met een niet-westerse migratieachtergrond geven significant vaker aan dat zij discriminatie hebben ervaren in de media (tv, krant, internet; 44%), alsmede op sociale media (27%).

Figuur 3.3

Waar bent u in de afgelopen twaalf maanden gediscrimineerd? *Meerdere antwoorden mogelijk.* (n=121)

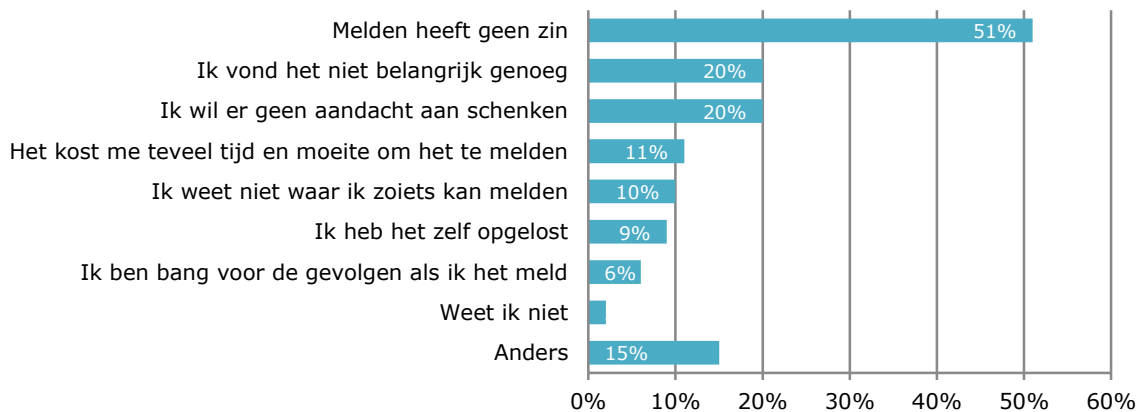
Inwoners die andere locaties noemen waar zij gediscrimineerd zijn, noemen onder andere in het verkeer, bij de politie en bij de toewijzing van een woning.

3.3 Melden van discriminatie

In 93 procent van de gevallen is er geen melding gemaakt van het discriminatie-incident. De helft van de Gorcummers die zich gediscrimineerd hebben gevoeld, geeft aan dat zij het discriminatie-incident niet hebben gemeld, omdat melden volgens hen geen zin heeft. Daarnaast noemt één op de vijf dat het incident niet belangrijk genoeg was of dat zij geen aandacht willen schenken aan het incident.

Figuur 3.4

Om welke redenen heeft u het discriminatie-incident niet gemeld? *Meerdere antwoorden mogelijk.* (n=121)

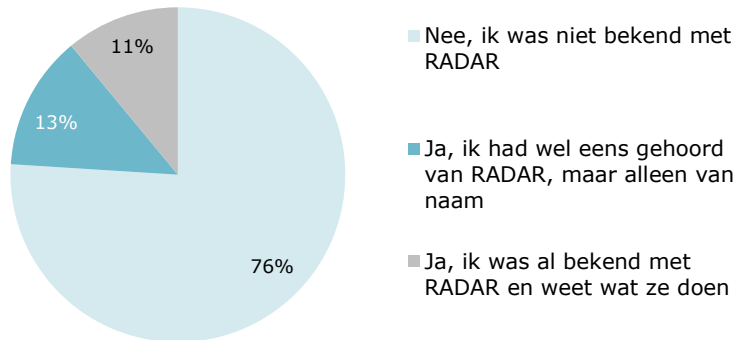

Inwoners die om een andere reden geen melding maken van discriminatie, noemen onder andere het gevoel te hebben niet serieus genomen te worden en het ontbreken van concrete consequenties voor de dader.

De discriminatie-incidenten die wel gemeld zijn, zijn viermaal gemeld bij de vertrouwenspersoon op werk of op school, eenmaal bij de politie en zesmaal bij andere instellingen of personen, waaronder de woningcorporatie, familie en vrienden. Er is geen melding gemaakt van discriminatie-incidenten bij een meldpunt voor discriminatie, zoals RADAR. Dit kan mogelijk verklaard worden door de relatieve onbekendheid van RADAR. Meer dan drie kwart van de Gorcummers geeft aan nog nooit van deze instantie gehoord te hebben. Van de inwoners die eerder aangaven zelf gediscrimineerd te zijn geweest en inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond is een derde (32%) bekend met RADAR, onder niet-gediscrimineerden is dit 22 procent. 50-plussers geven significant vaker aan bekend te zijn met RADAR en wat zij doen (16%).

Figuur 3.5

Bekendheid van RADAR, het bureau voor gelijke behandeling en tegen discriminatie.

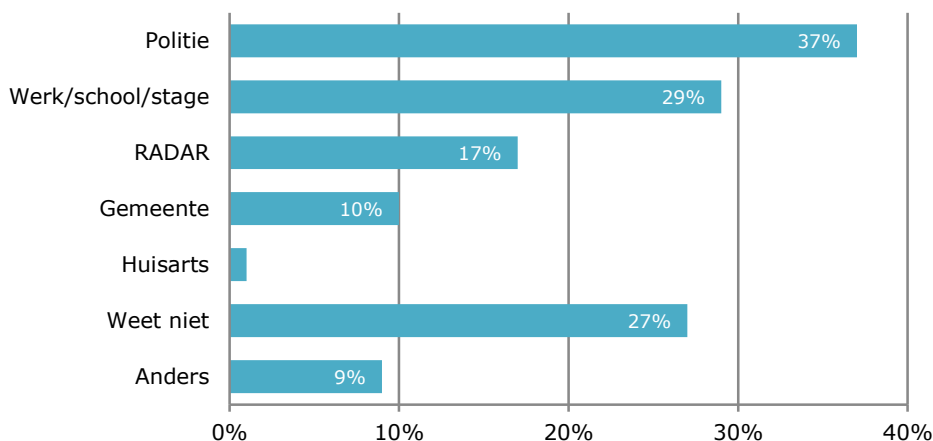

RADAR is het bureau voor gelijke behandeling en tegen discriminatie, en is werkzaam in de regio's Rotterdam-Rijnmond, Midden- en West-Brabant, Brabant-Noord en Zuid-Holland-Zuid.

Nadat aan de respondenten is uitgelegd wat voor instantie RADAR is, is hen gevraagd – ongeacht of zij zelf discriminatie hebben ervaren – om aan te geven waar zij melding zouden maken van discriminatie, mocht dit voorvallen. Nu men RADAR kent, zou één op de zes Gorcummers een discriminatie-incident melden bij deze instantie (17%). Het merendeel zou echter (ook) melding maken bij de politie (37%), gevolgd door het melden op werk, stage of school (29%). Een groot deel van de Gorcummers geeft aan niet te weten waar zij een discriminatie-incident zouden melden (27%). Opvallend is dat 35-minners alsmede hoogopgeleiden significant vaker een melding zouden maken van een discriminatie-incident bij RADAR (respectievelijk 25% en 21%).

Figuur 3.6

Stel, u wordt gediscrimineerd of u ziet dat iemand anders wordt gediscrimineerd, waar zou u dit melden? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

Inwoners die bij andere instanties/personen melding maken van discriminatie, noemen onder andere de wijkagent en de persoon die discrimineert.

4

HOOFDSTUK

Diversiteit in Gorinchem

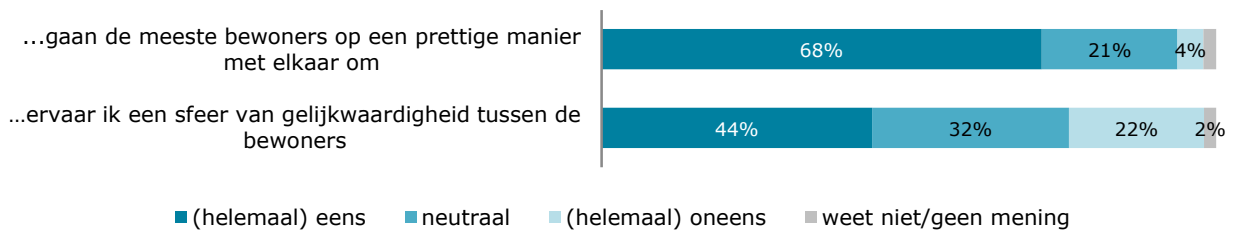
4. Diversiteit in Gorinchem

4.1 Omgang met elkaar

Twee derde van de inwoners van Gorinchem vindt dat de meeste bewoners in de gemeente op een prettige manier met elkaar om gaan (68%), van een gelijkwaardige sfeer tussen de bewoners is echter geen sprake volgens één op de vijf Gorcummers. Onder inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond geeft bijna de helft aan dat er geen sprake is van een gelijkwaardige sfeer (46%).

Figuur 4.1

In Gorinchem...

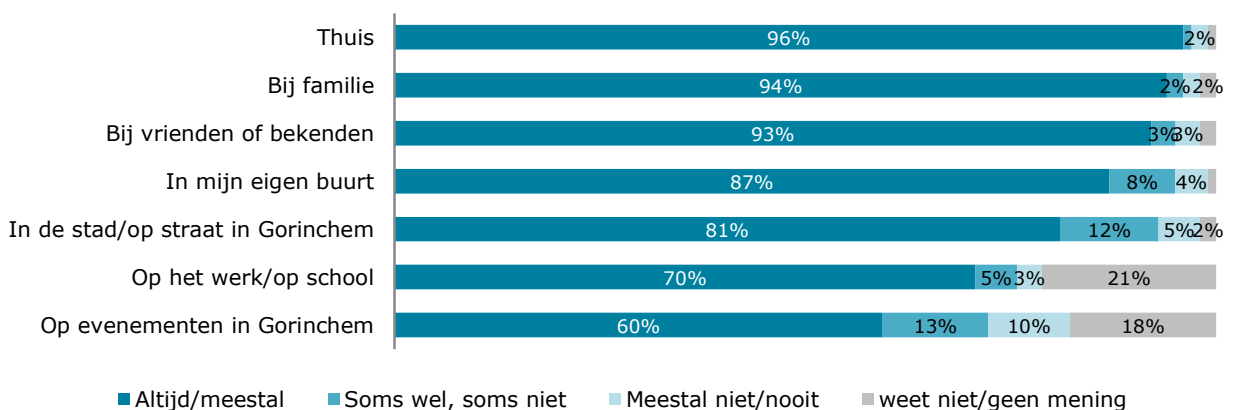

Diversiteit is de verscheidenheid tussen alle mogelijke verschillen tussen mensen onderling, maar staat ook voor het erkennen en waarderen van verschillen tussen personen. Diversiteit is het verschil tussen mannen en vrouwen, verschillen in afkomst, geloof en seksuele geaardheid.

Aan de respondenten is gevraagd of zij het gevoel hebben dat zij zichzelf kunnen zijn op diverse plaatsen. Thuis kan bijna iedereen wel zichzelf zijn, ook bij familie, vrienden of bekenden is het overgrote deel van de Gorcummers zichzelf. Op evenementen in Gorinchem, zoals het Zomerfeest, heeft men het minst vaak het gevoel zichzelf te kunnen zijn: tien procent geeft aan zich er meestal niet of nooit zichzelf te kunnen zijn. Gorcummers met een niet-heteroseksuele voorkeur hebben minder vaak het gevoel dat zij zichzelf kunnen zijn in hun eigen buurt (73%) dan heteroseksuelen (89%). Inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond hebben vaker het gevoel niet zichzelf te kunnen zijn op evenementen in Gorinchem (31%).

Figuur 4.2

Heeft u het gevoel dat u uzelf kunt zijn op de volgende plaatsen?

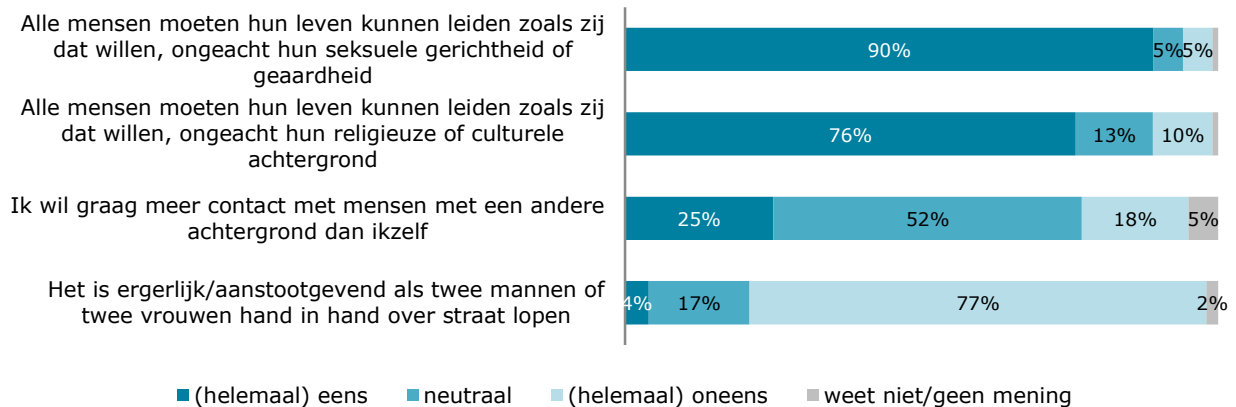

Situaties waar men het gevoel heeft niet zichzelf te kunnen zijn, zijn met name in grote mensenmassa's (bijvoorbeeld op de Zomerfeesten) waar volgens sommigen een dreigende sfeer hangt en zij op hun hoede moeten zijn. Ook zegt een aantal inwoners niet zichzelf te kunnen zijn in situaties waar veel mensen met een niet-westerse migratieachtergrond zijn, ook voelt een deel zich bedreigd in deze situaties. Andersom noemt een paar respondenten met een niet-westerse achtergrond dat zij niet altijd zichzelf kunnen zijn in een overwegend blanke omgeving omdat zij het gevoel hebben dat zij door hun afkomst veroordeeld worden. Een aantal respondenten geeft aan niet voor diens mening uit te kunnen komen of anderen niet aan te kunnen spreken op gedrag uit angst voor vijandige reacties. Een paar respondenten zegt niet zichzelf te kunnen zijn als zij met hun partner van hetzelfde geslacht hand in hand op straat lopen.

Volgens negen op de tien Gorcummers moeten alle mensen, ongeacht hun seksuele gerichtheid of geaardheid, hun leven kunnen leiden zoals zij dat willen. Vijf procent is het hier niet mee eens. Of mensen hun leven moeten kunnen leiden ongeacht hun religieuze of culturele achtergrond betwijfelt tien procent van de inwoners, drie kwart vindt dat dit wel zo zou moeten zijn (76%). Een kwart van de inwoners zou graag meer contact willen met mensen met een andere achtergrond dan zichzelf, één op de vijf (18%) heeft hier geen behoefte aan. Ruim drie kwart van de Gorcummers (77%) vindt het niet ergerlijk of aanstootgevend als twee mensen van hetzelfde geslacht hand in hand over straat lopen. Voor vier procent is dit wel een probleem.

Figuur 4.3

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Of men graag meer contact wil hebben met mensen met een andere achtergrond verschilt per respondentgroep. Dit is weergegeven in tabel 4.1.

Tabel 4.1

Wil graag meer contact met mensen met een andere achtergrond

		%
Geaardheid	Hetero	24%
	Niet-hetero	40%
Afkoms	Autochtoon	22%
	Niet-westerse allochtoon	63%
	Westerse allochtoon	17%
Leeftijd	18-34 jaar	36%
	35-49 jaar	25%
	50-64 jaar	23%
	65 jaar en ouder	15%
Geslacht	vrouw	25%
	man	24%
opleidingsniveau	laag	17%
	midden	20%
	hoog	30%
TOTAAL		25%

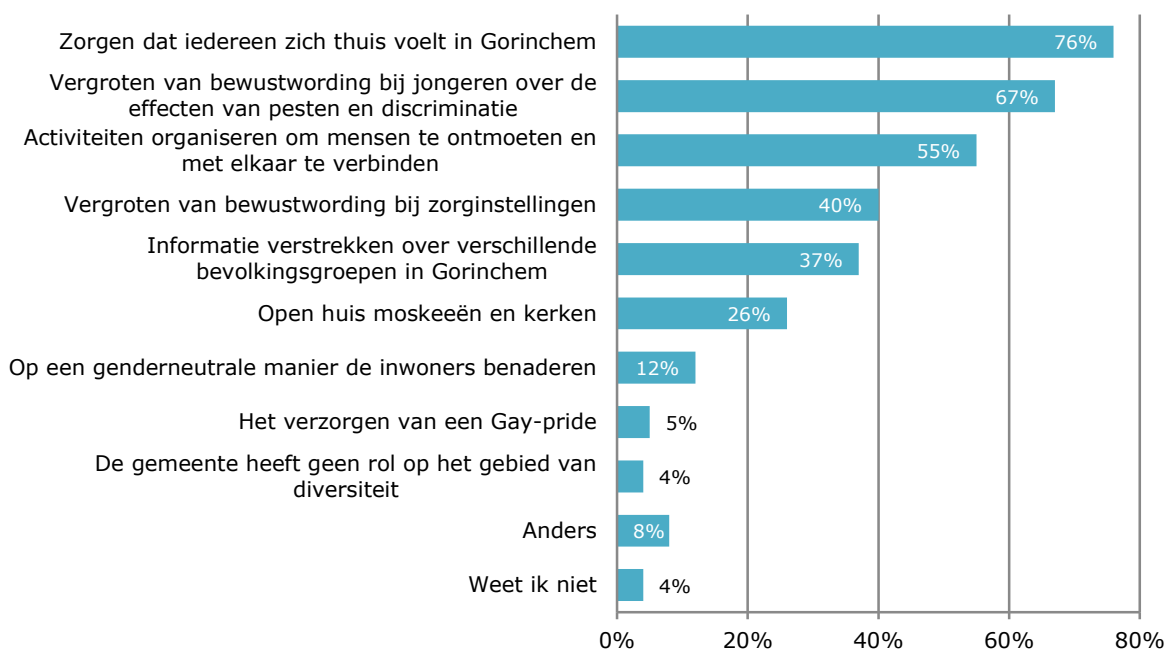
Onder respondenten met een autochtone achtergrond is het aandeel dat het niet ergerlijk of aanstootgevend vindt als mensen van hetzelfde geslacht hand in hand met elkaar over straat lopen met tachtig procent groter dan onder respondenten met een niet-westerse migratieachtergrond (60%). Onder deze laatste groep is het aandeel dat neutraal antwoordde relatief hoog (28%).

4.2 Rol van de gemeente op het gebied van diversiteit

Drie kwart van de inwoners van Gorinchem vindt het een taak van de gemeente om te zorgen dat iedereen zich thuis voelt in Gorinchem (76%). Twee derde ziet een rol voor de gemeente in het vergroten van bewustwording bij jongeren over de effecten van pesten en discriminatie, bijvoorbeeld door voorlichting op scholen te organiseren (67%) en volgens ruim de helft (55%) zou de gemeente kunnen zorgen voor meer verbinding tussen de inwoners door activiteiten te organiseren om mensen elkaar te laten ontmoeten. Vier procent van de Gorcummers vindt niet dat de gemeente een rol heeft op het gebied van diversiteit.

Figuur 4.4

Welke rol heeft de gemeente volgens u op het gebied van diversiteit?

Eén op de zeven inwoners (14%) heeft aangegeven graag op een genderneutrale manier te willen worden aangesproken, volgens twaalf procent van de inwoners zou de gemeente haar burgers genderneutraal moeten benaderen.

Hoogopgeleiden zien vaker een rol voor de gemeente in het vergroten van bewustwording bij jongeren over de effecten van pesten en discriminatie (73%) en in het organiseren van activiteiten om mensen te verbinden (62%) dan laagopgeleiden. Inwoners met een niet-heteroseksuele voorkeur noemen vaker het organiseren van een open huis bij moskeeën en kerken (41%), het aanspreken van de inwoners op een genderneutrale manier (24%) en het verzorgen van een Gaypride (17%) dan inwoners met een heteroseksuele voorkeur. De animo voor een Gaypride in Gorinchem is ook hoger onder respondenten jonger dan 35 jaar (11%). Drie kwart van de respondenten met een niet-westerse migratieachtergrond ziet graag dat de gemeente activiteiten organiseert om mensen te ontmoeten en verbinden.

De respondenten hebben ook eigen ideeën aangedragen over hoe de gemeente meer aandacht zou kunnen besteden aan diversiteit. Ze geven aan dat de gemeente het goede voorbeeld moet geven door een divers personeelsbestand en door diversiteit te tonen in uitingen naar buiten. Daarnaast moet de gemeente bij conflicten tussen bevolkingsgroepen actief ingrijpen. In het diverse Gorinchem kan de gemeente ook een rol spelen in het creëren van eenheid door campagnes en advertenties. "Met een gemene deler kun je naast elkaar gaan staan, in plaats van tegenover elkaar". Tot slot, noemen enkele respondenten dat de gemeente harder moet optreden tegen ongewenst gedrag.

1

BIJLAGE

Achtergrondkenmerken respondenten

Bijlage 1. Achtergrondkenmerken respondenten

WIJK	AANTAL	%
Binnenstad	132	23%
Gildewijk/Vroedschapswijk	61	11%
Gorinchem-Oost, Wijdschild, Dalem	182	32%
Haarwijk, Schutterswijk, Stalkaarsen	134	23%
Lingewijk	50	9%
Hoog Dalem	7	1%
onbekend	8	1%
TOTAAL	574	100%

LEEFTIJDSGROEPEN	AANTAL	%
18-34	122	21%
35-49	147	26%
50-64	147	26%
65 eo	150	26%
onbekend	8	1%
TOTAAL	574	100%

GEAARDHEID	AANTAL	%
hetero	494	86%
niet-hetero	59	10%
onbekend	21	4%
TOTAAL	574	100%

AFKOMST	AANTAL	%
autochtoon	466	81%
niet-westerse allochtoon	38	7%
westerse allochtoon	35	6%
onbekend	35	6%
TOTAAL	574	100%

OPLEIDINGSNIVEAU	AANTAL	%
laag	105	18%
midden	170	30%
hoog	272	47%
onbekend	27	5%
TOTAAL	574	100%

WIJZE VAN DEELNAME	AANTAL	%
steekproef	279	48%
panel	225	39%
open link	70	12%
Totaal	574	100%

BIJLAGE

Vragenlijst

Bijlage 2. Vragenlijst

Vragenlijst onderzoek emancipatie en diversiteit in Gorinchem

Uitleg bij het invullen van de vragenlijst

- Vul de vragenlijst in met een zwarte of blauwe pen.
- Zet in het hokje van uw keuze een kruisje: .
- Heeft u een fout gemaakt? Maak het foute hokje zwart: en zet een kruisje in het goede hokje: .
- Soms wordt u gevraagd iets op te schrijven. Wilt u niet buiten de hokjes schrijven?
- Bij sommige antwoorden staat aangegeven dat u kunt doorgaan naar een vraag verderop. Sla de tussenliggende vragen over, bijvoorbeeld: → **ga verder naar vraag 3**

1. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen over Gorinchem?

	Helemaal mee eens	Eens	Neutraal	Oneens	Helemaal mee oneens	Weet niet/ geen mening
In Gorinchem ervaar ik spanningen tussen verschillende bevolkingsgroepen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In Gorinchem gaan de meeste bewoners op een prettige manier met elkaar om	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In Gorinchem ervaar ik een sfeer van gelijkwaardigheid tussen de bewoners	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Als u bij vraag 1 heeft aangegeven wel eens spanningen te ervaren tussen verschillende bevolkingsgroepen:

2. Tussen welke bevolkingsgroepen ervaart u spanningen binnen Gorinchem?

3. Heeft u zich in de afgelopen 12 maanden wel eens gediscrimineerd gevoeld om één van onderstaande redenen? *Meerdere antwoorden mogelijk.*

Ja, namelijk vanwege:

☐ Leeftijd	☐ Handicap of chronische ziekte
☐ Geloof/godsdienst	☐ Geboorteland van mij of mijn (groot)ouders
☐ Huidskleur/ras	☐ Kleding en/of uiterlijk
☐ Levensovertuiging/politieke overtuiging	☐ Inkomen
☐ Geslacht	☐ Anders, namelijk: _____
☐ Seksuele gerichtheid/geaardheid	☐ Nee, ik heb mij niet gediscrimineerd gevoeld → ga verder naar vraag 8

BEMANDIGOR

4. Waar kwam dit voor? Meerdere antwoorden mogelijk.

Als u meerdere keren gediscrimineerd bent, ga dan uit van de laatste keer.

☐ In de buurt of op straat	☐ Bij uitgaansgelegenheden
☐ Op het werk	☐ Bij sport
☐ Tijdens de opleiding/op school	☐ In het openbaar vervoer
☐ Op stageplek	☐ Bij het winkelen
☐ Bij het solliciteren	☐ In de media (tv, krant, internet)
☐ Bij (overheids)diensten (zie onderstaande voorbeelden)	☐ Op sociale media (Facebook, Twitter, etc)
☐ Bij medische hulpverlening (bijv. dokter, ziekenhuis, tandarts)	☐ Anders, namelijk: _____

Voorbeelden van (overheids)diensten: politie, gemeente, UWV, Centrum voor werk en inkomen/arbeidsbureau, schuldhulpverlening/kredietbank, enz.

5. Hoe vaak bent u in de afgelopen twaalf maanden gediscrimineerd?

keer

6. Heeft u de discriminatie ergens gemeld? Meerdere antwoorden mogelijk.

Als u meerdere keren gediscrimineerd bent, ga dan uit van de laatste keer.

- Ja, bij de politie → **ga verder naar vraag 8**
- Ja, bij een meldpunt voor discriminatie (zoals RADAR) → **ga verder naar vraag 8**
- Ja, bij de vertrouwenspersoon op mijn werk of school → **ga verder naar vraag 8**
- Ja, bij een andere instelling of persoon, namelijk: _____ → **ga verder naar vraag 8**
- Nee, ik heb dit niet gemeld

7. Waarom heeft u het niet gemeld? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Ik vond het niet belangrijk genoeg
- Het kost me teveel tijd en moeite om het te melden
- Ik wil er geen aandacht aan schenken
- Ik weet niet waar ik zoiets kan melden
- Ik ben bang voor de gevolgen als ik het meld
- Melden heeft geen zin
- Ik heb het zelf opgelost
- Anders, namelijk: _____
- Weet ik niet

RADAR is het bureau voor gelijke behandeling en tegen discriminatie, en is werkzaam in de regio's Rotterdam-Rijnmond, Midden- en West-Brabant, Brabant-Noord en Zuid-Holland-Zuid.

8. Had u hiervoor wel eens gehoord van RADAR?

- Ja, ik was al bekend met RADAR en weet wat ze doen
- Ja, ik had wel eens gehoord van RADAR, maar alleen van naam
- Nee, ik was niet bekend met RADAR

9. Stel, u wordt gediscrimineerd of u ziet of hoort dat iemand anders wordt gediscrimineerd, en u wilt dit ergens melden. Waar zou u dit dan melden? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Politie
- Antidiscriminatiebureau RADAR
- De gemeente
- Op mijn werk/school/stageplek (als de discriminatie daar heeft plaatsgevonden)
- Huisarts
- Anders, namelijk: _____
- Weet ik niet

10. Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens meegemaakt of gemerkt dat iemand in uw omgeving discriminerend werd behandeld om één van onderstaande redenen?

Meerdere antwoorden mogelijk.

Ja, namelijk vanwege:

☐ Leeftijd	☐ Handicap of chronische ziekte
☐ Geloof/godsdienst	☐ Geboorteland van persoon of diens (groot)ouders
☐ Huidskleur/ras	☐ Kleding en/of uiterlijk
☐ Levensovertuiging/politieke overtuiging	☐ Inkomen
☐ Geslacht	☐ Anders, namelijk: _____
☐ Seksuele gerichtheid/geaardheid	☐ Nee, ik ken niemand die dit heeft meegemaakt

11. Heeft u het gevoel dat u zichzelf kunt zijn op de volgende plaatsen?

	Ja, altijd	Meestal wel	Soms wel, soms niet	Meestal niet	Nee, nooit	Weet niet/ niet van toepassing
Op het werk/op school	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In de stad/op straat in Gorinchem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
In mijn eigen buurt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bij vrienden of bekenden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Bij familie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Op evenementen in Gorinchem, zoals het Zomerfeest	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Als u bij vraag 11 heeft aangegeven dat u het gevoel heeft dat u niet altijd uzelf kan zijn:

12. U Kunt u toelichten in welke situaties u het gevoel heeft dat u niet uzelf kan zijn?

13. Zijn er bepaalde (bevolkings)groepen waar u zich wel eens onprettig bij voelt?

- Ja, namelijk: _____
- Nee → ga verder naar vraag 15

14. Waarom voelt u zich wel eens onprettig bij bepaalde groepen? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Door wat ik zie en lees in de media
- Door wat ik meemaak in mijn omgeving (bijv. school, werk, buurt, vereniging)
- Doordat ik zelf een vervelende ervaring heb gehad met een of meerdere personen
- Doordat een bekende een vervelende ervaring heeft gehad met een of meerdere personen
- Doordat ik wel eens getuige ben geweest van een confrontatie
- Anders namelijk: _____

15. Heeft u positieve associaties bij bepaalde (bevolkings)groepen? Meerdere antwoorden mogelijk.

- Ja, door wat ik zie en lees in de media.
- Ja, door wat ik meemaak in mijn omgeving (bijv. op school, werk, buurt, vereniging).
- Ja, doordat ik zelf een positieve ervaring heb gehad met een of meerdere personen.
- Ja, doordat een bekende een positieve ervaring heeft gehad met een of meerdere personen.
- Anders, namelijk: _____
- Nee, ik heb geen positieve associaties bij bepaalde groepen.

16. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Helemaal mee eens	Eens	Neutraal	Oneens	Helemaal mee oneens	Weet niet/ geen mening
De discussies over vluchtelingen in media, politiek en op straat leiden tot grotere tegenstellingen tussen groepen mensen in Nederland.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De discussies over vluchtelingen in media, politiek en op straat leiden tot meer discriminatie in Nederland.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De discussies over vluchtelingen hebben een positieve invloed op de manier waarop groepen mensen met elkaar omgaan.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De nieuwsberichten over oorlog of geweld geven mij een onveilig gevoel in het algemeen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De nieuwsberichten over oorlog of geweld maken dat ik me onveiliger voel in mijn buurt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

	Helemaal mee eens	Eens	Neutraal	Oneens	Helemaal mee oneens	Weet niet/ geen mening
Ik wil graag op een genderneutrale manier worden aangesproken (<i>zie de toelichting hieronder</i>)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alle mensen moeten hun leven kunnen leiden zoals zij dat willen, ongeacht hun seksuele gerichtheid of geaardheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alle mensen moeten hun leven kunnen leiden zoals zij dat willen, ongeacht hun religieuze of culturele achtergrond	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik wil graag meer contact met mensen met een andere achtergrond dan ikzelf	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Het is ergerlijk/aanstootgevend als twee mannen of twee vrouwen hand in hand over straat lopen.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Toelichting genderneutraal taalgebruik: Genderneutraal taalgebruik is taalgebruik waarin er geen onderscheid wordt gemaakt tussen seksen. Bijvoorbeeld geachte aanwezigen, bewoners in plaats van geachte dames en heren.

Diversiteit

Diversiteit is de verscheidenheid tussen alle mogelijke verschillen tussen mensen onderling, maar staat ook voor het erkennen en waarderen van verschillen tussen personen. Diversiteit is het verschil tussen mannen en vrouwen, verschillen in afkomst, geloof en seksuele geaardheid.

18. Welke rol heeft de gemeente volgens u op het gebied van diversiteit?

Meerdere antwoorden mogelijk

- Zorgen dat iedereen zich thuis voelt in Gorinchem
- Informatie verstrekken over verschillende bevolkingsgroepen in Gorinchem
- Activiteiten organiseren om mensen te ontmoeten en met elkaar te verbinden
- Vergroten van bewustwording bij jongeren over de effecten van pesten en discriminatie, bijvoorbeeld door voorlichting op scholen
- Open huis moskeeën en kerken
- Op een genderneutrale manier de inwoners benaderen
- Vergroten van bewustwording bij zorginstellingen (zoals sociale acceptatie en de effecten van pesten en discriminatie).
- Het verzorgen van een Gay-pride (zoals in bijvoorbeeld Amsterdam, Utrecht en Dordrecht).
- Anders, namelijk: _____
- De gemeente heeft geen rol op het gebied van diversiteit
- Weet ik niet

19. Heeft u zelf nog ideeën over hoe de gemeente meer aandacht zou kunnen besteden aan diversiteit?

Tot slot

Tot slot willen we u nog enkele algemene vragen stellen.

De volgende vragen gaan over uw achtergrondgegevens. U bent niet verplicht te antwoorden. Door te antwoorden geeft u uitdrukkelijk toestemming aan ons om deze gegevens **alleen voor onderzoeksdoeleinden** te gebruiken. De gegevens worden volstrekt vertrouwelijk behandeld en niet aan derden verstrekt.

20. Wilt u vaker deelnemen aan onderzoeken voor het Digipanel Gorinchem?

- Ja, ik neem graag deel aan online onderzoeken van het Digipanel Gorinchem.
mijn gegevens zijn:

Voorletters:

Achternaam:

E-mailadres:

- Ik ben al lid van het digipanel
 Nee, ik wil dit liever niet

21. Met welk geslacht bent u geboren? We bedoelen hier hoe u bij uw geboorte bent ingeschreven bij de gemeente.

- Als meisje
 Als jongen

De volgende vraag gaat over het geslacht dat u volgens uw gevoel bent. Dat hoeft niet hetzelfde te zijn als het geslacht waarmee u bent geboren.

22. Wat bent u volgens uw gevoel?

- Vrouw
 Man
 Zowel vrouw als man
 Geen vrouw en ook geen man
 Dat weet ik (nog) niet
 Anders, namelijk: _____

23. Voelt u zich seksueel aangetrokken tot mannen, vrouwen of allebei?

- Alleen tot mannen
- Vooral tot mannen, maar ook wel tot vrouwen
- Evenveel tot mannen als tot vrouwen
- Vooral tot vrouwen, maar ook wel tot mannen
- Alleen tot vrouwen
- Tot geen van beide
- Dat weet ik nog niet

24. Waar bent u geboren?

- Nederland
- Marokko
- Turkije
- Suriname
- Duitsland
- Nederlandse Antillen of Aruba
- Griekenland
- Polen
- Syrië
- Anders, namelijk: _____

25. Waar is uw moeder geboren?

- Nederland
- Marokko
- Turkije
- Suriname
- Duitsland
- Nederlandse Antillen of Aruba
- Griekenland
- Polen
- Syrië
- Anders, namelijk: _____

26. Waar is uw vader geboren?

- Nederland
- Marokko
- Turkije
- Suriname
- Duitsland
- Nederlandse Antillen of Aruba
- Griekenland
- Polen
- Syrië
- Anders, namelijk: _____

27. In welke wijk woont u?

- Binnenstad
- Gildewijk/Vroedschapswijk
- Gorinchem-Oost, Wijdschild, Dalem
- Haarwijk, Schutterswijk, Stalkaarsen
- Lingewijk
- Hoog Dalem

28. Wat is uw geboortejaar?

--	--	--	--

29. Wat is uw hoogst gevolgde opleiding?

- Geen onderwijs / basisonderwijs / cursus inburgering / cursus Nederlandse taal
- LBO / VBO / VMBO (kader- of beroepsgerichte leerweg) / MBO 1 (assistentenopleiding)
- MAVO / HAVO of VWO (eerste drie jaar) / ULO / MULO / VMBO (TL of GL) / VSO
- MBO 2, 3, 4 (basisberoeps-, vak-, middenkader- of specialistenopleiding) of MBO oude structuur (vóór 1998)
- HAVO of VWO (overgegaan naar de 4^e klas) / HBS / MMS / HBO propedeuse of WO propedeuse
- HBO (behalve HBO-master) / WO-kandidaats of WO-bachelor
- WO-doctoraal of WO-master of HBO-master / postdoctoraal onderwijs
- Weet niet/wil niet zeggen

30. Hoe is uw huishouden samengesteld?

- Ik woon alleen
- Ik woon alleen (zonder partner) met kinderen
- Ik ben gehuwd/woon samen zonder thuiswonende kinderen
- Ik ben gehuwd/woon samen met thuiswonende kinderen
- Ik woon bij mijn ouder(s)/verzorger(s)
- Anders
- Weet niet/wil niet zeggen

31. Wat is uw hoofdbezigheid?

- Ik ga naar school/ik studeer
- Ik werk in loondienst
- Ik werk als zelfstandige/freelancer
- Ik heb geen werk (werkzoekend)
- Ik ben arbeidsongeschikt (bijvoorbeeld WIA of Wajong)
- Ik ben huisman/huisvrouw
- Ik heb een bijstandsuitkering
- Ik ben (vervroegd) met pensioen (AOV, VUT, FPU)

32. Heeft u nog opmerkingen naar aanleiding van deze vragenlijst?

Dit was de laatste vraag. U kunt uw ingevulde vragenlijst naar ons terugsturen met de bijgevoegde antwoordenvolp. Hartelijk dank voor uw medewerking aan dit onderzoek.

